

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 401/2019
12.07.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Немања Лукић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради утврђења и накнаде штете, одлучујући о ревизијама тужиоца и тужене изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1738/2018 од 17.09.2018. године, у седници већа одржаној дана 12.07.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1738/2018 од 17.09.2018. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби тужене.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2937/15 од 13.12.2017. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе. Ставом другим изреке, утврђено је да је тужилац АА у радном односу на неодређено време код послодавца Републике Србије - Министарства унутрашњих послова, почев од 08.02.2010. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да на име неисплаћених зарада у периоду јун 2013. године - јун 2017. године исплати тужиоцу новчане износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате, као и да на те новчане износе уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду за здравствено осигурање и доприносе осигурања за случај незапослености Националној служби за запошљавање, све у року од 15 дана од пријема писменог отправка пресуде под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да на име трошкова парничног поступка плати тужиоцу укупан износ од 183.159,00 динара са законском затезном каматом од дана када се стекну услови за извршење па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1738/2018 од 17.09.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2937/15 од 13.12.2017. године у првом, трећем и четвртном ставу изреке. Ставом другим изреке, укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2937/15 од 13.12.2017. године у другом ставу изреке и тужба у том делу одбачена као недозвољена. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизије су благовремено изјавиле обе странке због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију тужене.

Одлучујући о изјављеним ревизијама, на основу члана 408. Закона о парничном поступку (ЗПП), Врховни касациони суд је нашао да су ревизије тужиоца и тужене основане.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је засновао радни однос код тужене по конкурс из 2008. године а пријављен је на осигурање код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање дана 08.02.2010. године. Тужилац нема решење о заснивању радног односа. Посао је обављао на територији Косова и Метохије тако што је старешинама усменим путем прослеђивао информације и извештаје. Плату за свој рад примао је до краја маја 2013. године. Осигурање тужиоца код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање престало је 31.05.2013. године, због престанка радног односа услед одсуства са рада дужег од шест месеци. Решење о престанку радног односа тужиоцу није достављено, а његова радна књижица и даље се налази код тужене. Од надређених тужилац није добио објашњење о разлозима због којих је плата престала да му се исплаћује. Укупна висина неплаћене зараде тужиоцу у периоду од јуна 2013. до јуна 2017. године износи 1.486.828,87 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је утврдио да је тужилац у радном односу на неодређено време код тужене почев од 08.02.2010. године, јер тужена није доказала да му је радни однос престао - није доставила решење о престанку радног односа, па је зато применом чланова 104. став 1. и 110. став 1. Закона о раду обавезао тужену на исплату зараде које тужиоцу нису плаћене у означеном временском периоду.

Одлучујући о жалби тужене другостепени суд је потврдио првостепену пресуду у погледу одлуке о захтеву за исплату новчаног потраживања из радног односа, са позивом на члан 154. став 1. Закона о облигационим односима и члан 164. Закона о раду, уз образложење да је тужилац и даље у радном односу и да је тужена дужна да му надокнади штету коју је проузроковала не исплатом зараде без правног основа. Међутим, по налажењу тог суда, тужилац нема правни

интерес да на основу члана 194. став 2. ЗПП тражи утврђење да је у радном односу, јер не постоји решење о престанку радног односа нити му је враћена радна књижица. Из тог разлога другостепени суд је, применом члана 387. став 1. тачка 4. ЗПП, укинуо првостепену пресуду у делу којим је утврђено да је тужилац у радном односу на неодређено време и у том делу одбацио тужбу.

Основано се, по оцени Врховног касационог суда, ревизијом тужиоца указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 194. ЗПП, учињену у поступку пред другостепеним судом.

Према члану 194. став 1. и 2. ЗПП, тужилац може у тужби да тражи да суд само утврди постојање, односно непостојање неког права или правног односа, ако има правни интерес да суд утврди постојање, односно непостојање неког спорног права или правног односа пре доспелости захтева за чинидбу из истог односа. Сходно члану 195. став 1. ЗПП, ако одлука у спору зависи од тога да ли постоји или не постоји неки правни однос или је у току парнице постао споран, тужилац може поред постојећег захтева да истакне и захтев за утврђење да такав однос постоји, односно да не постоји, ако је суд пред којим тече парница надлежан за такав захтев (инцидентни - прејудицијелни захтев за утврђење).

Тужилац је поднетом тужбом тражио исплату новчаног потраживања из радног односа - неплаћених зарада од јуна 2013. године. Пошто је тужена оспорила овај захтев и тврдњом да је радни однос тужиоца престао 31.05.2013. године и да је са тим даном одјављен са обавезног осигурања код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, тужилац је поднеском од 09.09.2016. године поставио инцидентни - прејудицијелни захтев за утврђење да је у радном односу на неодређено време. Супротно правном схватању другостепеног суда о непостојању правног интереса тужиоца за постављање таквог захтева, Врховни касациони суд сматра да његов правни интерес постоји јер му тужена оспорава право на исплату зараде тврдњом да му је радни однос престао и да је одјављен са обавезног осигурања код надлежног Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Из наведених разлога, другостепена пресуда је морала бити укинута у делу којим је укинута пресуда првостепеног суда и одбачена тужба у погледу захтева за утврђење постојања радног односа, па следствено томе иста пресуда је морала бити укинута и у погледу одлуке о новчаном потраживању тужиоца јер је за правилну примену материјалног права битно утврђење постојања радног односа тужиоца, и предмет враћен другостепеном суду на поновно одлучивање о жалби тужене.

У поновном поступку другостепени суд ће поново одлучити о жалби тужене, имајући у виду да иста не садржи разлоге и да се у том случају испитивање првостепене пресуде ограничава само на битне повреду одредаба

парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП и на правилну примену материјалног права.

Укинута је и одлука о трошковима поступка зато што зависи од коначног исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 415. став 1. и члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић